

Motion till riksdagen 2009/10:Ub573

av **Maria Kornevik Jakobsson (c)**

Forskning om effekterna av den svenska barnomsorgsmodellen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ordentlig studie av effekterna av den svenska barnomsorgsmodellen.

Motivering

Svensk förskola håller en hög internationell klass, även om grupperna ökat och personaltätheten minskat under det senaste decenniet. Vi har ett förhållandevis jämlikt och jämställt samhälle med hög levnadsstandard och god fysisk folkhälsa.

Våra barn borde må bra, t.o.m. riktigt bra, men alla gör inte det. En statlig utredning, SOU 2006:77, visar att den psykiska ohälsan hos barn och unga ökar snabbare i Sverige än i elva andra jämförbara länder.

Vad beror detta på? Ja, ingen vet det exakta svaret och utvecklingen oroar eftersom psykisk ohälsa ofta går i arv och kan förvärras från generation till generation.

Finns det något samband mellan den allt tidigare debuten på förskola under allt fler timmar och den ökade psykiska ohälsan hos svenska barn och ungdomar? Idag går ca 85 % av alla 1–5-åringar på förskolan och någon ordentlig utvärdering av denna stora sociala förändring har aldrig skett. Det finns bara några mindre studier från 80-talet. Sedan dess har många stora utländska studier gjorts på tusentals barn.

Dessa studier sätter frågetecken inför förskola som en idealisk omsorg för alla barn, med den tidiga separationen från föräldrarna som den innebär.

Nya rön från hjärnforskningen väcker också frågor om konsekvenserna av tidig stress för små barn. Trots sin stolta forskartradition har Sverige hittills

Fel! Okänt namn på

inte gjort någon uppföljande studie på denna dramatiska förändring av barns tidiga liv.

Jag har ställt frågan till RUT om de kan hitta några svenska studier som kan ge svar på dessa frågor. Svaret är enkelt: Nej, det finns det i stort sett inte.

Folkhälsoinstitutet har gjort en ny sammanställning av de befintliga svenska och internationella studierna om förskolans effekter. De konstaterar att när det gäller barnens sociala och emotionella utveckling finns inte tillräckligt många välgjorda studier för att dra några entydiga slutsatser på barn under 12–36 månaders ålder.

Vi pumpar alltså årligen in 40 miljarder i en omsorgsform vars effekter vi inte vet något om. Jag menar att det behövs en ordentlig studie av effekterna på den svenska barnomsorgsmodellen.

Frågor som behöver svar är:

- ? Hur påverkas barns utveckling av olika omsorgsformer?
- ? Finns några skillnader mellan förskola, dagmamma och hemmet – vid olika åldrar.
- ? Hur påverkar gruppstorlekar och personaltäthet på förskolan?
- ? Kan man se en påverkan av den tidiga omsorgen upp i åldrarna?
- ? Finns ett samband mellan den nuvarande familjepolitiska modellen och den ökande psykiska ohälsan?

Denna empiriska kunskap behövs av minst tre skäl:

1. Vi måste få veta hur det är. Kunskap måste fram av tillräcklig kvalitet så att den accepteras av alla som deltar i debatten.
2. Föräldrar måste få veta vilka val de gör, för att kunna avgöra vad som är rätt för dem och deras barn.
3. Förskolan behöver kunskapen för att kunna kvalitetssäkras. Förskolan måste hålla tillräcklig hög kvalitet så att de föräldrar som väljer denna omsorgsform känner sig trygga och inte blir stressade av oro för sina små.

Mot bakgrund av det som beskrivits här behöver en nationell studie genomföras angående hur barns utveckling påverkas av olika omsorgsformer. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Stockholm den 28 september 2009

Maria Kornevik Jakobsson (c)